

Gemeenteraads- verkiezingen 2026

Rapport Ipsos I&O, peiling 6-9 maart 2026

www.ipsos-publiek.nl

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O

Zuiderval 70
7543 EZ Enschede

Amstelveenseweg 760
1081 JK Amsterdam

Ericssonstraat 2
5121 ML Rijen

Rapportnummer

2026/45

Datum

11 maart 2026

Auteurs

Asher van der Schelde
Peter Kanne

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Gemeenteraadsverkiezingen: lokale partijen kunnen doorgroeien

Over een week (18 maart) trekt Nederland weer naar de stembus. Ditmaal voor de gemeenteraadsverkiezingen die in heel het land, behalve Hilversum en Wijdmeren, plaatsvinden.

In dit onderzoek brengen we in kaart wat de opkomst- en stemintenties van kiezers zijn. De gebruikte methode voor deze gemeenteraadspeiling is anders dan in voorgaande jaren. Voorheen vroegen we respondenten om een keuze te maken uit een standaardlijst van landelijke partijen en de optie “een lokale partij”. Dat leidde er toe dat partijen die in een beperkt aantal gemeenten op het stembiljet staan structureel werden overschat. Dit jaar hebben we het anders aangepakt. Respondenten is eerst gevraagd om aan te geven in welke gemeente zij woonachtig zijn. Vervolgens kregen zij de lijst met partijen voorgelegd die in deze gemeente op de kieslijst staan, en vroegen we hen om hun voorkeurspartij aan te vinken. Op deze manier denken we op een accuratere manier de huidige electorale verhoudingen in te schatten.

Opkomst lijkt opnieuw achter te blijven

De opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen ligt steevast lager dan bij Tweede Kamerverkiezingen. Bovendien neemt de opkomst af. In 2022 ging 51 procent van de kiezers naar de stembus, een negatief record.

De ‘zekere stemintentie’ ligt dit jaar drie procentpunt lager dan in 2022. Het is daarom mogelijk dat de opkomst dit keer wederom rond de 50 procent of zelfs net iets lager zal uitvallen.

Lokale partijen gezamenlijk grootst, GL-PvdA mogelijk grootste landelijke partij

In dit onderzoek komen de lokale partijen gezamenlijk uit op 34,5 procent. Gezamenlijk zijn ze daarmee veruit de grootste ‘partij’ (al verschillen ze onderling sterk). Bij de verkiezingen van 2022 behaalden lokale partijen 31,2 procent van de stemmen. De kans dat de lokale partijen doorgroeien is dus aanzienlijk.

GroenLinks-PvdA komt in deze peiling als grootste landelijke partij uit de bus: 14,8 procent zegt op de samenwerking van GroenLinks en PvdA te gaan stemmen. Daarnaast heeft nog eens 2,5 procent een voorkeur voor GroenLinks of PvdA. Alles bij elkaar opgeteld zou de samenwerking daarmee goed zijn voor 17,3 procent van het stemtotaal. Een vergelijkbare score als in 2022, toen toen GroenLinks en PvdA in de meeste gemeenten nog apart meededen en samen 17,8 procent van de stemmen haalden.

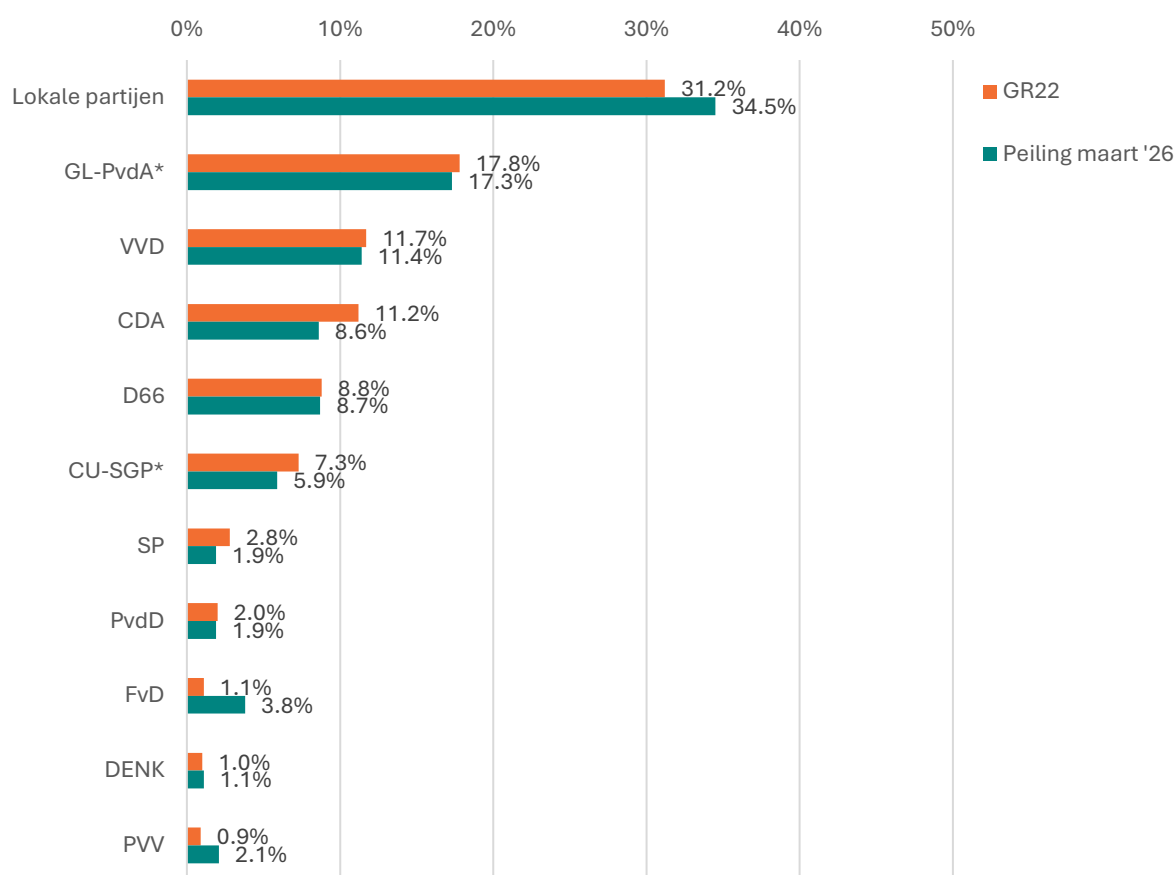
VVD (11,4%), D66 (8,7%) en CDA (8,6%) volgen op gepaste afstand. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat het CDA dikwijls wordt onderschat in gemeenteraadspeilingen. In 2022 scoorde de christendemocraten vier procentpunt hoger dan wij in de laatste peiling constateerden. (Dit wordt mede veroorzaakt door de grote deelname van het CDA, het feit dat de CDA-achterban doorgaans trouw naar de stembus komt en dat alternatieven voor deze kiezers vaak niet meedoen). We denken deze onderschatting nu grotendeels te hebben opgevangen via de nieuwe meetmethode.

Ten opzichte van 2022 lijkt FvD significant beter te gaan scoren (van 1,1 naar 3,8%).

Figuur 1.1: Stel dat er nu gemeenteraadsverkiezingen zouden zijn, op welke partij zou u dan stemmen?

Hieronder ziet u alle partijen die in uw gemeente meedoen. Als uw partij van keuze er niet tussen staat, doet deze partij niet mee in uw gemeente.

Basis: heeft voorkeurspartij bij gemeenteraadsverkiezingen (n=1.426)

* scores voor GL-PvdA, GL en PvdA bij elkaar opgeteld, evenals de scores voor CU-SGP, CU en SGP. Zie paragraaf 1.1 voor precieze uitkomsten.

Deze peiling moet niet worden gelezen als een voorspelling van de uitslag. Met de peiling laten we de verhoudingen van dit moment zien. Dit onderzoek vond plaats van 6 maart tot 9 maart. Ruim anderhalve week voor de verkiezingen dus.

Een kwart van degenen die van plan zijn te gaan stemmen heeft nog geen voorkeurspartij. Ook is er sprake van marges van tussen de 0,5 (kleine partijen) en 2,5 procentpunt (lokale partijen).

Partijen op rechterflank doen in weinig gemeenten mee, lokale partijen profiteren

Opvallend is dat partijen ter rechterzijde van de VVD (PVV, FvD, JA21, BBB) op weinig steun kunnen rekenen. Samen komen ze in deze peiling uit op circa zeven procent, terwijl deze stroming in landelijke peilingen goed is voor circa dertig procent van de stemmen. Dat komt voor een groot deel doordat deze partijen in relatief weinig gemeenten meedoen. FvD is nog relatief vaak te kiezen: in 31 procent van de gemeenten is FvD aanwezig op het stembiljet. De PVV (12%), BBB (9%) en JA21 (2%) doen mee in erg weinig gemeenten.

Lokale partijen profiteren hiervan. Meer dan de helft (55%) van de kiezers die lokaal willen stemmen hebben bij landelijke verkiezingen een voorkeur voor PVV, FvD, JA21 of BBB.

Naast dat kiezers van lokale partijen dus relatief vaak rechts zijn, verschillen ze ook op andere manieren van de gemiddelde kiezer. Ze zijn iets vaker man dan vrouw, relatief vaak woonachtig in de zuidelijke provincies en vooral een stuk ouder dan de gemiddelde kiezer.

Kwart heeft nog geen stemvoorkeur

Als het gaat om de uitslag van de verkiezingen is veel nog onzeker. Een kwart (26%) van de kiezers die voornemens zijn om te gaan stemmen heeft nog geen voorkeurspartij. Dit betreft relatief vaak D66-kiezers: drie op tien kiezers die nu voor D66 zouden opteren als er landelijke verkiezingen zouden zijn, weten nog niet wat te stemmen.

Veiligheid en wonen belangrijkste thema's

Veiligheid (39% zet dit thema in top-3) en wonen (eveneens 39%) zijn voor kiezers de belangrijkste thema's bij de gemeenteraadsverkiezingen. Veiligheid wordt nu belangrijker geacht dan in 2022 toen 34 procent dit thema noemde. Wonen scoorde toen juist beduidend hoger (50%).

Kiezers die veiligheid belangrijk achten stemmen relatief vaak lokaal (42%) of VVD (16%). Kiezers die wonen belangrijk vinden stemmen juist minder vaak lokaal (30%) en vaker GL-PvdA (22%).

Terwijl 'immigratie & asiel' landelijk al jaren bij de belangrijkste thema hoort, lijkt de 'opvang van asielzoekers' bij de Gemeenteraadsverkiezingen voor de kiezers een bescheiden rol te spelen: slechts 12 procent noemt dit, waarmee het pas het achtste thema is.

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 6 tot en met maandag 9 maart, 9 uur. Er was geen opdrachtgever, Ipsos I&O voerde dit onderzoek op eigen initiatief uit.

In totaal werkten 2.132 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. Een deel (n = 221) deed mee via PanelClix. Dit zijn voornamelijk jongeren, lager opgeleiden en respondenten met een niet-westerse achtergrond.

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in oktober 2025. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

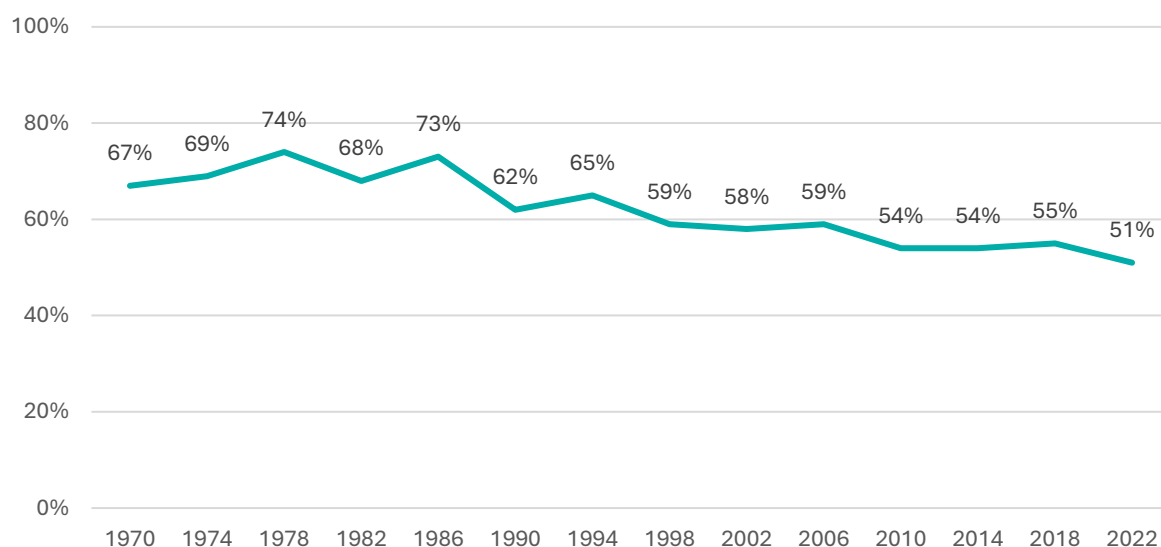
1 Peiling gemeenteraadsverkiezingen

1.1 Opkomst

Door de jaren heen

In 1970 werd de stemplicht in Nederland afgeschaft. In de zeven verkiezingen die daarop volgden lag de opkomst tussen de 62 en 74 procent. Vanaf 1998 daalt de opkomst structureel. Vier jaar geleden betrof een voorlopig dieptepunt: 51 procent van de stemgerechtigden bracht een stem uit.

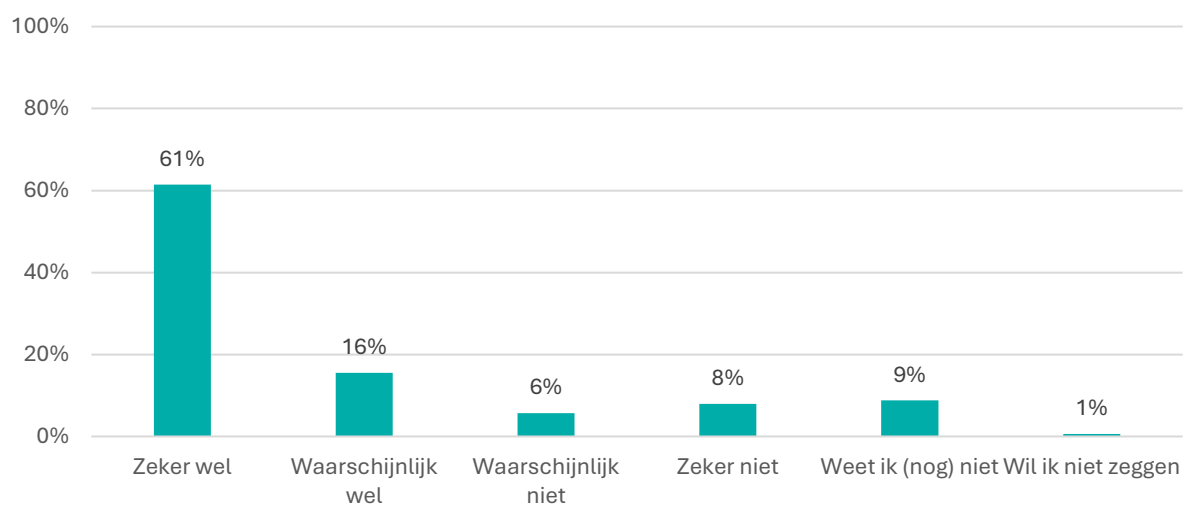
Figuur 1.1: Opkomst gemeenteraadsverkiezingen sinds 1970

Opkomstintentie nu

In dit onderzoek zegt 61 procent 'zeker' te gaan stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen. Nog eens zestien procent zegt dit waarschijnlijk te gaan doen.

Figuur 1.2: Op 18 maart vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Bent u van plan om dan te gaan stemmen? Basis: allen (n=2.138)

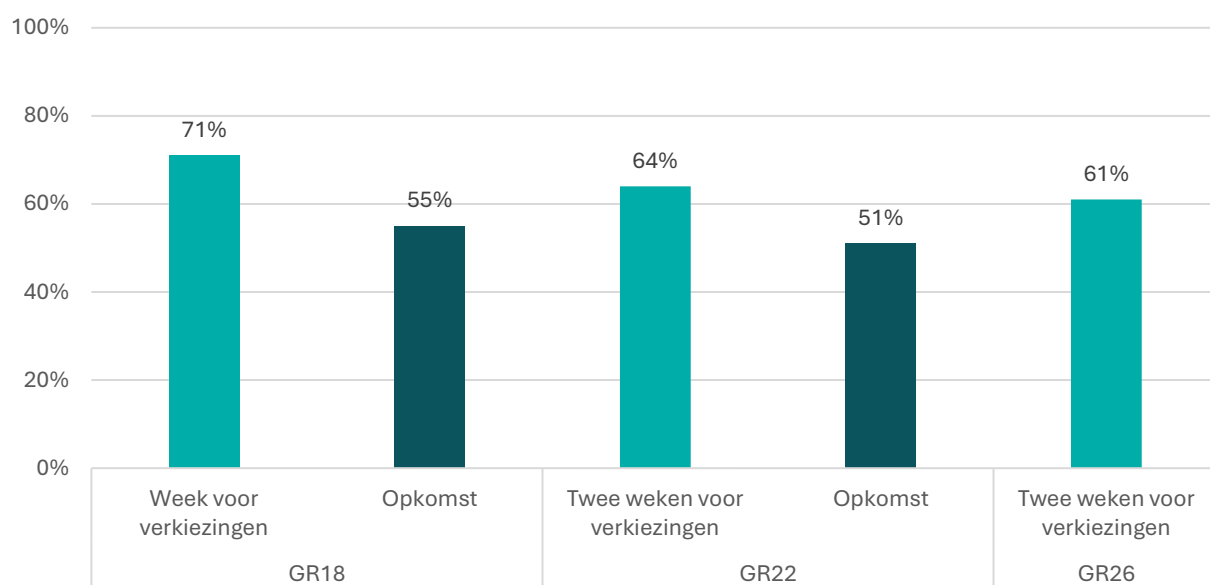

Stemintentie voorgaande verkiezingen en opkomst

We weten uit eerdere verkiezingsjaren dat het percentage *zekere stemmers* een overschatting is van de daadwerkelijke opkomst. Een week voor de verkiezingen van 2018 zei 71 procent zeker te gaan stemmen. Uiteindelijk bracht 55 procent toen een stem uit. In 2022 stelden we deze vraag circa twee weken voor de verkiezingen en zei 64 procent zeker te gaan stemmen. De opkomst was uiteindelijk 51 procent.

Ook nu stelden we deze vraag circa twee weken voor de verkiezingen. De stemintentie ligt met 61 procent 'zeker' nipt lager (3 procentpunt) dan in 2022. Het is daarom mogelijk dat de daadwerkelijke opkomst dit keer wederom rond de 50 procent of net iets lager zal uitvallen.

Figuur 1.3: Stemintentie peilingen en daadwerkelijke opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen

1.2 Bekendheid verkiezingen

De overgrote meerderheid (85%) weet dat er gemeentelijke verkiezingen zijn in maart 2026. Een maand geleden was dit nog 67 procent. Kortom, de verkiezingen beginnen meer te leven.

1.3 Politieke voorkeur, landelijk beeld

Opzet onderzoek

In deze paragraaf geven we de ‘politieke peiling’ voor de gemeenteraadsverkiezingen. De gebruikte methode voor deze gemeenteraadspeiling is anders dan in voorgaande jaren. Voorheen vroegen we respondenten om een keuze te maken uit een standaardlijst van landelijke partijen en de optie “een lokale partij”. Dat leidde er toe dat partijen die in een beperkt aantal gemeenten op het stembiljet staan structureel werden overschat.

Dit jaar hebben we het anders aangepakt. Respondenten is eerst gevraagd om aan te geven in welke gemeente zij woonachtig zijn. Vervolgens kregen zij de lijst met partijen voorgelegd die in deze gemeente op de kieslijst staan, en vroegen we hen om hun voorkeurspartij aan te vinken. Op deze manier denken we op een accuratere manier de huidige electorale verhoudingen in te schatten.

Deelname partijen

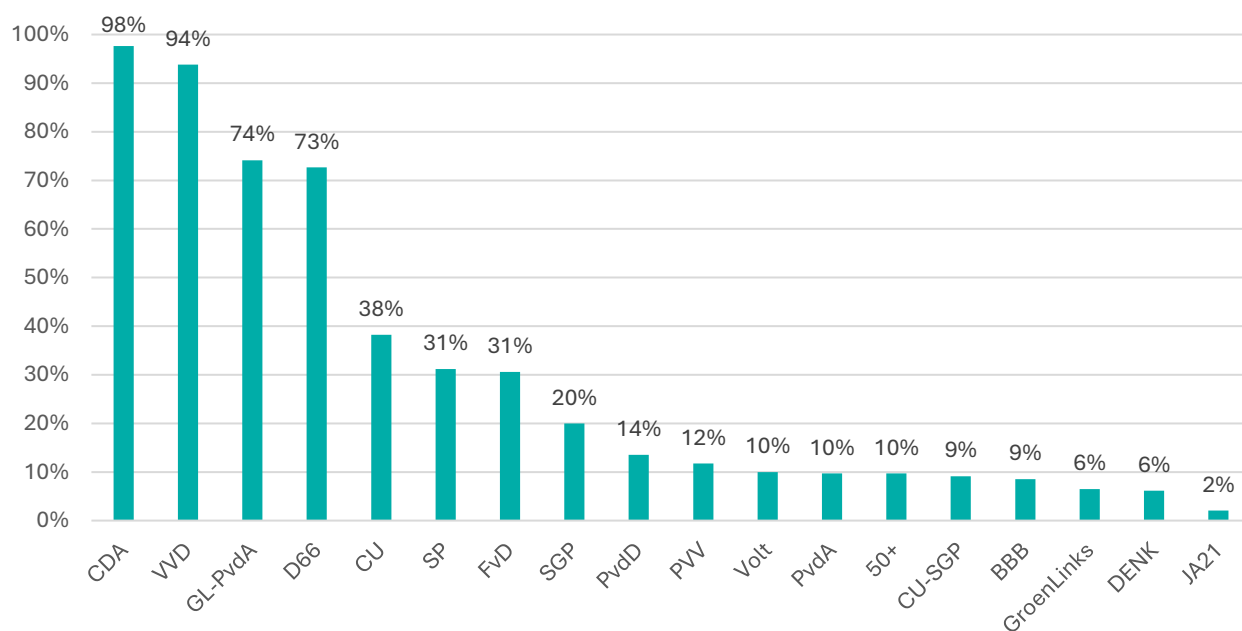
Dat niet elke landelijke partij overal meedoet blijkt wel uit onderstaande figuur. Per partij is met een percentage aangegeven in welk deel van de gemeenten zij op het stembiljet staan.

CDA en VVD doen bijna overal mee. GL-PvdA staat in 74 procent van de gemeenten als zodanig op het stembiljet. Soms doen PvdA (in 10% van de gemeenten doet PvdA ‘alleen’ mee) of GroenLinks (6%) apart mee. Ook zijn er gemeenten waarin GroenLinks en/of PvdA deel uitmaken van een samenwerkingsverband met ook een lokale partij. In dat geval beschouwt de Kiesraad de lijst als een lokale partij. In dit onderzoek zijn deze lijsten daarom ook als lokale partij beschouwd. Een lokaal samenwerkingsverband dat alleen uit GroenLinks en PvdA bestaat (voorbeeld: Progressief Bernheze) wordt door de Kiesraad wél als onderdeel van GL-PvdA beschouwd. In dit onderzoek is dat dus ook het geval.

Opvallend is dat partijen ter rechterzijde van de VVD doorgaans in een beperkt aantal gemeenten meedoen. FvD doet wel in beduidend meer gemeenten mee (in 31% van de gemeenten) dan de PVV (12%), BBB (9%) of JA21 (2%).

Figuur 1.4: Aandeel gemeenten waarin landelijke partijen deelnemen aan gemeenteraadsverkiezingen

Op basis van gegevens van de Kiesraad

Uitkomst

Tabel 1.1 toont de electorale verhoudingen van dit moment, en laat zien hoe partijen scoren ten opzichte van de verkiezingen van 2022.

In dit onderzoek komen de lokale partijen gezamenlijk uit op 34,5 procent. Gezamenlijk zijn ze daarmee veruit de grootste 'partij'. Bij de verkiezingen van 2022 behaalden lokale partijen 31,2 procent van de stemmen.

GL-PvdA komt in deze peiling als grootste landelijke partij uit de bus: 14,8 procent geeft aan op de samenwerking van GroenLinks en PvdA te stemmen. Daarnaast heeft nog eens 2,5 procent een voorkeur voor GroenLinks of PvdA. Alles bij elkaar opgeteld zou de samenwerking daarmee goed zijn voor 17,3 procent van het stemtotaal. Een vergelijkbare score als in 2022 (17,8%) toen GroenLinks en PvdA in de meeste gemeenten nog apart meededen.

De VVD (11,4%), D66 (8,7%) en CDA (8,6%) volgen op gepaste afstand. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat het CDA dikwijls wordt onderschat in gemeenteraadspeilingen. In 2022 scoorde de christendemocraten vier procentpunt hoger dan wij in de laatste peiling constateerden. (Dit wordt mede veroorzaakt door de grote deelname van het CDA, het feit dat de CDA-achterban doorgaans trouw naar de stembus komt en dat alternatieven voor deze kiezers vaak niet meedoen). We denken deze onderschatting nu deels te hebben opgevangen via de nieuwe meetmethode.

Ten opzichte van 2022 lijkt FvD significant beter te gaan scoren (van 1,1 naar 3,8%).

Tabel 1.1: Stel dat er nu gemeenteraadsverkiezingen zouden zijn, op welke partij zou u dan stemmen?

Hieronder ziet u alle partijen die in uw gemeente meedoen. Als uw partij van keuze er niet tussen staat, doet deze partij niet mee in uw gemeente.

Basis: heeft voorkeurspartij bij gemeenteraadsverkiezingen (n=1.426)

	GR22	Peiling 9 maart '26
Lokale partijen	31,2%	34,5%
VVD	11,7%	11,4%
CDA	11,2%	8,6%
D66	8,8%	8,7%
GroenLinks	8,5%	0,9%
PvdA	7,9%	1,6%
GL-PvdA	1,4%	14,8%
<i>Totaal GL-PvdA</i>	17,8%	17,3%
CU	3,9%	2,5%
SGP	2,3%	2,3%
CU-SGP	1,1%	1,1%
<i>Totaal CU-SGP</i>	7,3%	5,9%
SP	2,8%	1,9%
PvdD	2,0%	1,9%
FvD	1,1%	3,8%
DENK	1,0%	1,1%
PVV	0,9%	2,1%
Volt	0,8%	0,8%
BBB	0,6%	0,6%
50+	0,6%	0,3%
JA21	0,2%	0,3%
Overig landelijke partijen	2,2%	0,8%

Deel zekere kiezers

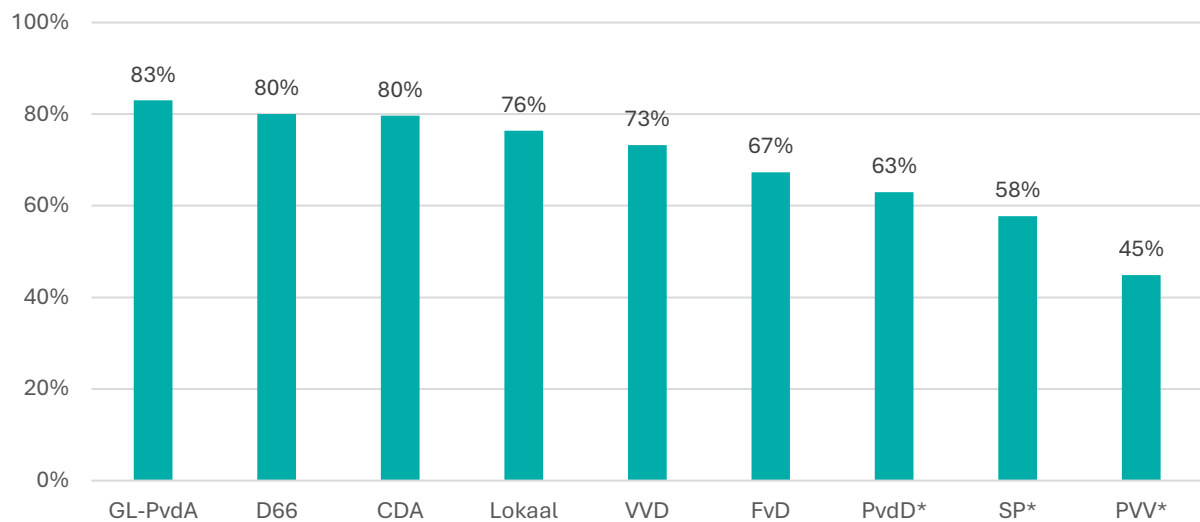
Gemeenteraadsverkiezingen zijn in hoge mate opkomstverkiezingen. Dat wil zeggen dat de uitkomst van de verkiezing sterk afhangt van de mate waarin partijen er in slagen hun kiezers naar de stembus te krijgen.

Figuur 1.5 toont het percentage kiezers van de grootste partijen die zeggen *zeker* te gaan stemmen. Duidelijk is dat kiezers van GL-PvdA (83% zegt zeker te stemmen), D66 (80%) en CDA (80%) relatief vaak overtuigd zijn van hun stembusgang. Ook kiezers van lokale partijen (76%) en de VVD (73%) scoren relatief hoog.

Kiezers op zowel de linker- (SP en PvdD) als rechterflank (FvD en PVV) zijn minder zeker of ze überhaupt een stem zullen uitbrengen.

Figuur 1.5: Percentage kiezers per partij dat zegt 'zeker' te gaan stemmen

* = indicatief percentage vanwege beperkt aantal waarnemingen (n < 40)

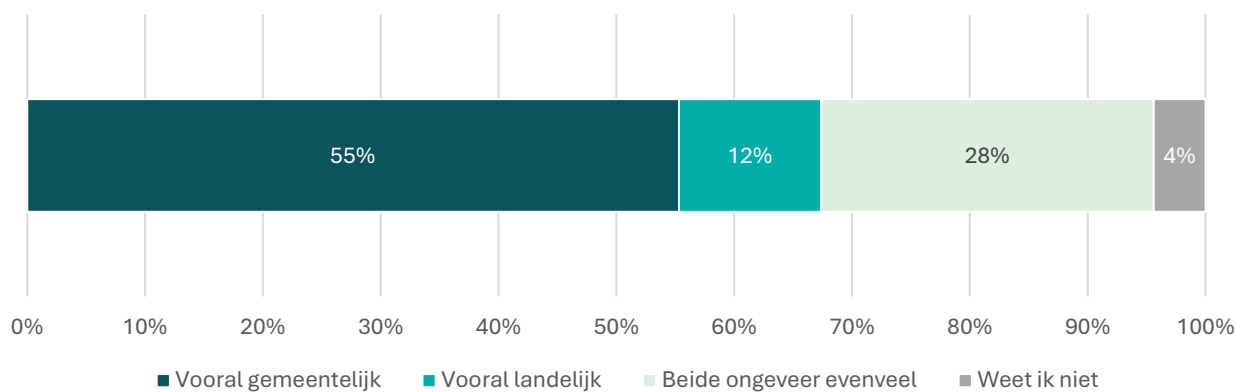

1.4 Landelijke of gemeentelijke kwesties?

De meeste kiezers (55%) zeggen zich vooral te laten leiden door gemeentelijke kwesties. Een klein deel (12%) vooral door landelijke thema's. Drie op tien (28%) wegen beide mee. Dit was ook het geval in 2022.

Figuur 1.6: Gaat u bij uw keuze voor een partij bij de gemeenteraadsverkiezingen vooral af op kwesties en problemen die in uw gemeente spelen of op wat er in de landelijke politiek speelt? Of door beide evenveel?

Basis: heeft voorkeurspartij bij gemeenteraadsverkiezingen (n=1.426)

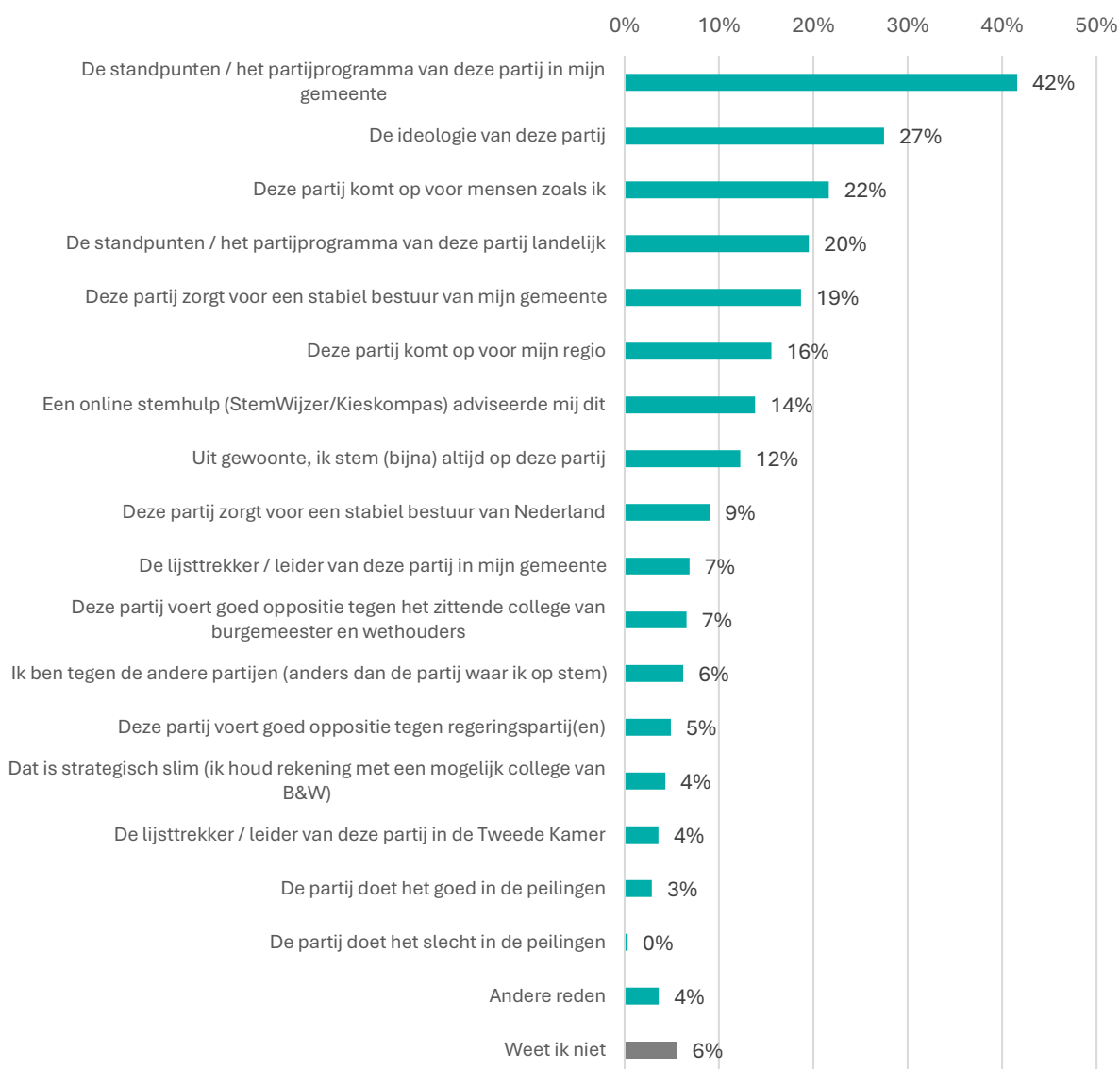
1.5 Stemmotieven

Redenen om te stemmen

Vier op tien kiezers geven aan dat ze op hun voorkeurspartij stemmen vanwege specifieke standpunten in de gemeente. Voor bijna iedere kiezersgroep is dit de belangrijkste motivatie.

Figuur 1.7: Wat zijn voor u de belangrijkste andere reden(en) om op <voorkeurspartij> te stemmen?

Basis: heeft voorkeurspartij bij gemeenteraadsverkiezingen (n=1.426)

Naar partijvoorkeur

Tabel 1.2: Wat zijn voor u de belangrijkste andere reden(en) om op <voorkeurspartij> te stemmen?

Basis: heeft voorkeurspartij bij gemeenteraadsverkiezingen (n=1.426)

	Totaal	D66	VVD	GL-PvdA	CDA	CU	SGP	FvD	Lokaal
Standpunten in gemeente	42	35	37	45	39	38	52	32	45
Ideologie partij	27	35	24	46	21	32	50	28	14
Komt op voor mensen als ik	22	14	19	19	15	21	38	30	22
Standpunten landelijk	20	22	16	33	11	17	49	43	8
Stabiel bestuur gemeente	19	20	18	22	25	22	32	7	18
Komt op voor regio	16	6	7	8	10	12	12	12	28
Online stembulp	14	24	18	18	18	14	5	8	10
Uit gewoonte	12	16	19	21	17	17	29	8	3
Stabiel bestuur NL	9	17	19	8	18	13	28	13	1
Lijsttrekker in gemeente	7	6	6	4	10	8	2	3	9
Goede oppositie in gemeente	7	4	5	5	2	2	10	14	7
Tegen andere partijen	6	9	6	8	2	8	5	10	4
Goede oppositie landelijk	5	4	3	8	1	3	3	17	3
Strategisch	4	7	5	8	2	3	2	4	3
Leider landelijk	4	4	4	2	7	7	5	18	0
De partij doet het goed in de peilingen	3	5	1	1	4	3	0	9	4
De partij doet het slecht in de peilingen	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Anders	4	1	2	4	6	6	4	1	4
Weet ik niet	6	6	4	5	5	5	6	6	7

1.6 Kiezersstromen

Ten opzichte van huidige voorkeur

Tabel 1.2 toont de samenhang tussen huidige stemvoorkeur bij landelijke verkiezingen en gemeentelijke verkiezingen. Leesvoorbeeld: 45% van de kiezers die landelijk PVV zou stemmen is voornemens lokaal te stemmen. Slechts twaalf procent denkt op de PVV te gaan stemmen. Niet geheel verwonderlijk vanwege de beperkte deelname van de PVV.

Ook andere rechtse kiezers opteren vaak voor een lokale partij. Dit geldt voor de helft (50%) van de JA21-kiezers en 40 procent van de FvD'ers.

Bij kiezers van GL-PvdA (71% kiest GL-PvdA, GL of PvdA), CU (67% kiest CU of CU-SGP) en SGP (79% kiest SGP of CU-SGP) is de partijtrouw het sterkst. Een ruime meerderheid van de kiezers die bij landelijke verkiezingen een voorkeur heeft voor deze partij zou ook gemeentelijk hierop stemmen. Op het eerste oog is dat een opvallende uitkomst voor de twee laatstgenoemde partijen omdat zij in veel gemeenten niet op het stembiljet staan. Toch zullen de meeste kiezers van CU en SGP wel op hun voorkeurspartij kunnen stemmen, omdat deze kiezersgroepen veel minder verspreid over het land leven dan anderen (en deze partijen daar doorgaans wel meedoen).

Tabel 1.3: Kiezersstromen tussen huidige landelijke voorkeur (bovenin) en huidige gemeentelijke voorkeur (links)
in percentages

	D66	PVV	VVD	GL-PvdA	CDA	JA21	FvD	CU	SGP	SP	PvdD	50PLUS
Lokaal	18	45	25	14	17	50	40	7	5	18	12	47
D66	43	1	1	1	2					2		
PVV		12	1			0	2		3			
VVD	2	4	45		7	12	3					3
GL				4						1	2	
PvdA			0	7						4	2	
GL-PvdA	5		1	60	1	1		1		9	16	4
CDA	2	1	4	2	50	3	1	9	1			
JA21		1				2						2
BBB		1				2						
DENK												
CU					3			59				
SGP		1			1	1	2	2	59			
CU-SGP					2			8	20			
SP				1		1				35	2	3
PvdD		1	0	0							36	
50PLUS						1						11
Volt				1								
BIJ1											2	
FvD		5				3	31					
Overig landelijk		2				1			1			
Weet niet	28	24	22	9	17	22	20	15	12	23	27	26
Wil niet zeggen	1	2	1	1	2	1	1			8	2	3

Ten opzichte van TK25

Tabel 1.3 toont de verschuivingen tussen de Tweede Kamerverkiezingen van 2025 en de huidige stemintentie voor de gemeenteraad. Kiezers die in november kozen voor D66, zijn dat in een op de drie gevallen (32%) weer van plan. Vier partijen slagen er significant beter in hun kiezers vast te houden: SGP (78%), CU (66%), GL-PvdA (58%) en CDA (40%).

Opvallend is het grote percentage kiezers die nog geen voorkeurspartij hebben. Een kwart (26%) van alle kiezers die wel voornemens zijn om te gaan stemmen weet nog niet waarop.

Tabel 1.4: Kiezersstromen tussen stem bij Tweede Kamerverkiezingen 2025 (bovenin) en huidige gemeentelijke voorkeur (links)
in percentages

	D66	PVV	VVD	GL-PvdA	CDA	JA21	FvD	BBB	SGP	PvdD	CU	SP	50+
Lokaal	21	44	30	13	17	40	35	55	8	11	10	20	38
D66	32	1	2	4	3								3
PVV		7					2		1				
VVD	1	7	35		9	14	1	8		1			5
GL	1			3						3		2	
PvdA	1			8						3		4	
GL-PvdA	10			58	1	2				24		12	7
CDA	3	1	4	1	40	3	1	6	1		6		4
JA21			1			1	1						3
FvD		8				3	34	4					
BBB		1				3	2	5					
SGP					1	2	2	1	59				
CU	1	1			4				8		56		
CU-SGP		1			1				19		10		
PvdD		1			1					36			
DENK													
SP				1		2		2		2	3	37	4
50PLUS						1							14
Volt	1												
Overig landelijk	1	1		1		2							
Weet (nog) niet	28	25	25	10	22	26	21	18	4	18	15	23	20
Wil niet zeggen		2	2		1	2	1			3		2	2

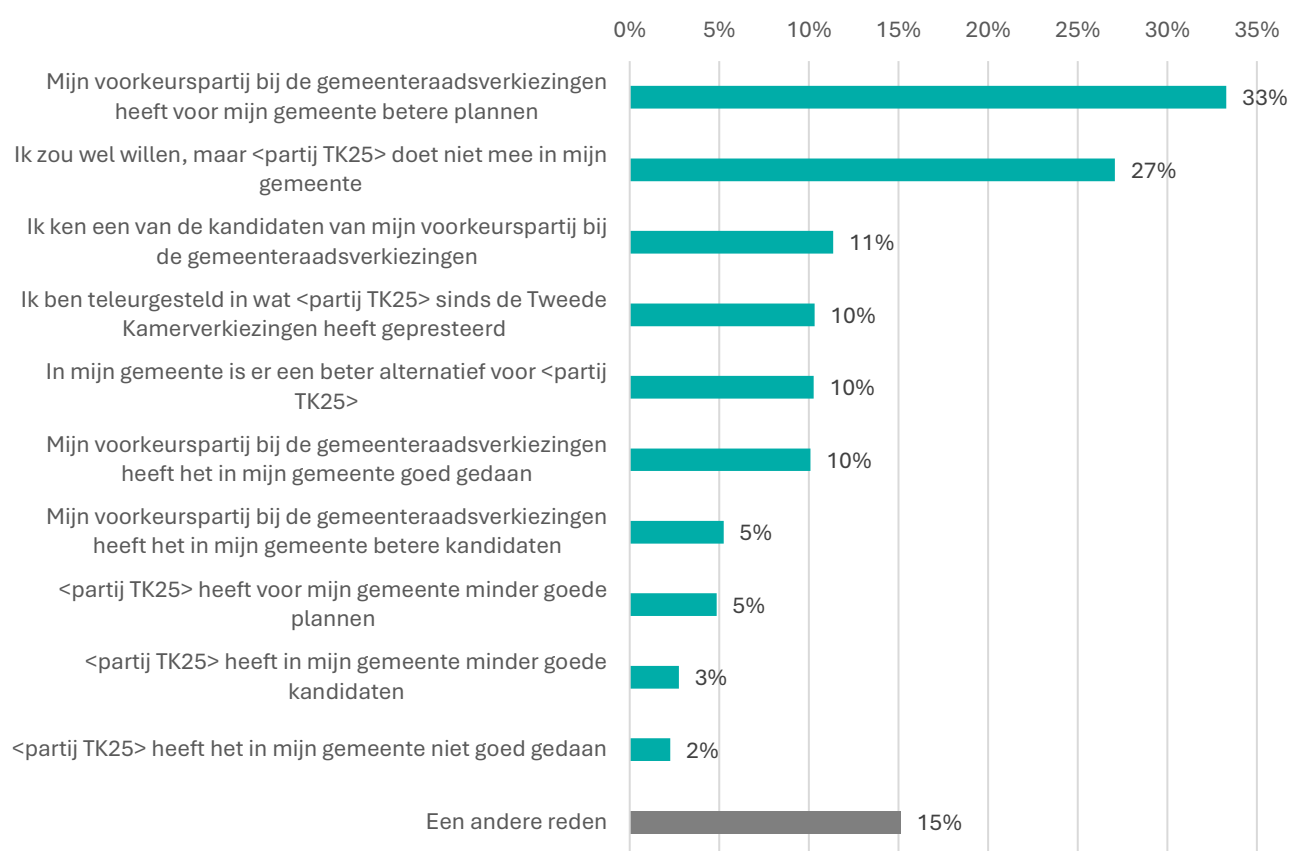
Waarom overgestapt sinds TK25?

Kiezers die nu een andere voorkeurspartij hebben dan bij de landelijke verkiezingen vroegen we deze overstap te motiveren. Veel overstappers (33%) geven aan dat de partij waar ze voor kiezen bij de gemeenteraadsverkiezingen betere plannen heeft in hun gemeente dan de landelijke plannen van die partij. Dit argument wordt vooral gegeven door overstappende kiezers van partijen die in veel gemeenten meedoen (D66, CDA, GL-PvdA en VVD).

Kiezers die in oktober kozen voor een partij aan de rechterflank zouden vaak opnieuw willen kiezen voor deze partij (PVV 50%, JA21 42%, FvD 45% en BBB 44%), maar kunnen dat niet omdat de partij in kwestie niet meedoet in deze gemeente.

Figuur 1.8: Bij de Tweede Kamerverkiezingen in oktober 2025 heeft u gestemd op <TK25>. Bij de gemeenteraadsverkiezingen stemt u (waarschijnlijk) op < antwoord GR26 >.

Waarom stemt u bij de gemeenteraadsverkiezingen op < antwoord GR26 > en niet op <TK25>?

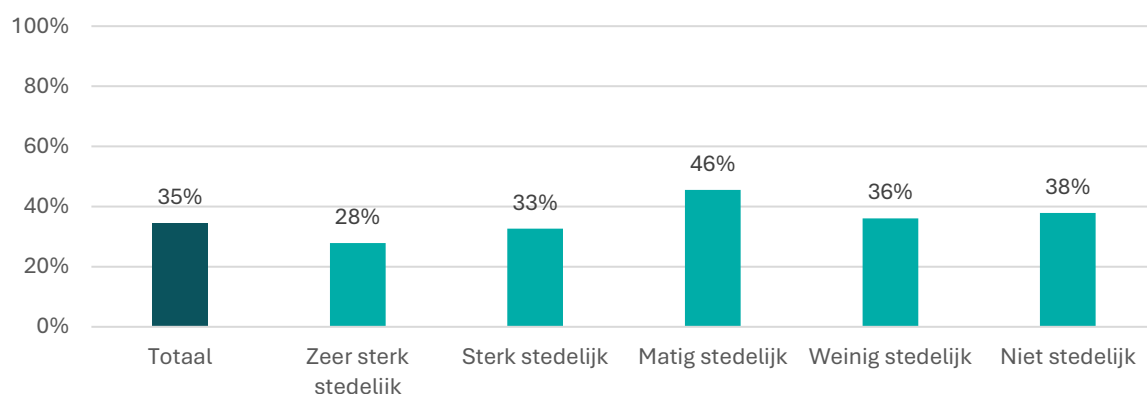
2 De ‘lokale partij’-stemmer

Miljoenen Nederlanders zullen volgende week stemmen op een lokale partij. Wat kenmerkt deze kiezers? In dit hoofdstuk maken we een kort profiel.

Stedelijkheid

Lokale partijen genieten iet minder steun in (zeer) sterk stedelijke gebieden.¹ Toch stemmen ook daar ruim een kwart tot drie op de tien lokaal. In matig stedelijke gebieden is de steun het grootst (46%).

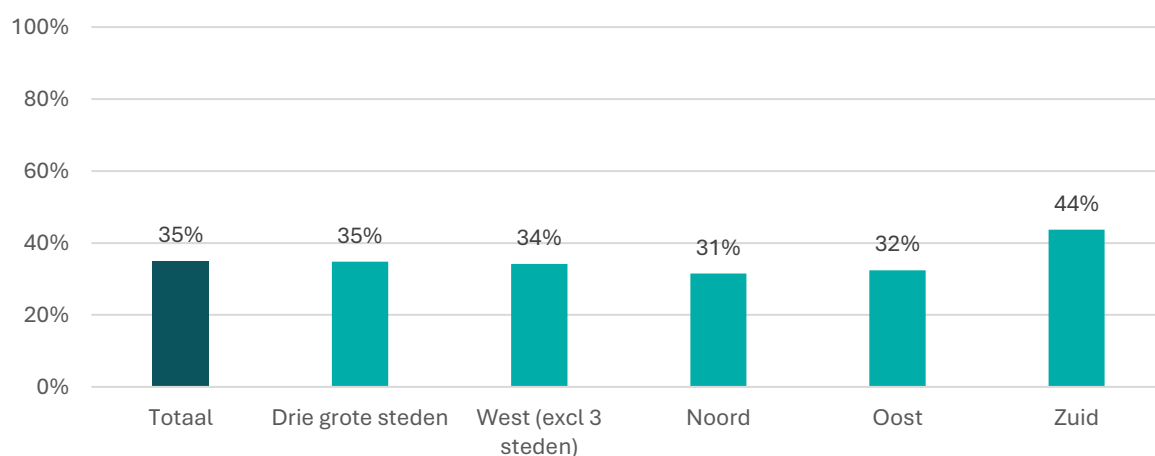
Figuur 2.1: Percentage kiezers lokale partijen naar mate van stedelijkheid

Regio

Opvallend is dat lokale partijen in vier Nielsen-5 gebieden² ongeveer even goed scoren. In de zuidelijke provincies is de steun echter nog net wat even groter: 44% is hier voornemens lokaal te stemmen.

Figuur 2.2: Percentage kiezers lokale partijen per regio

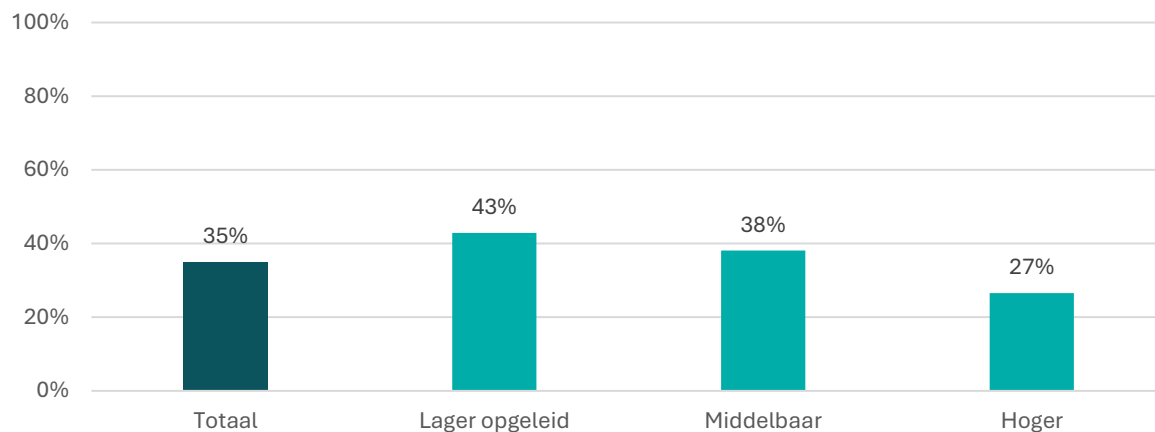
¹ Stedelijkheid (van een gebied) | CBS

² Drie grote steden = Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en randgemeenten. West = Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht. Noord = Friesland, Groningen en Drenthe. Oost = Overijssel, Gelderland, Flevoland. Zuid = Limburg, Noord-Brabant, Zeeland.

Opleiding

Kiezers van lokale partijen zijn iets lager opgeleid dan gemiddeld. Desalniettemin is ook ruim een kwart (27%) van de hoger opgeleiden van plan lokaal te stemmen.

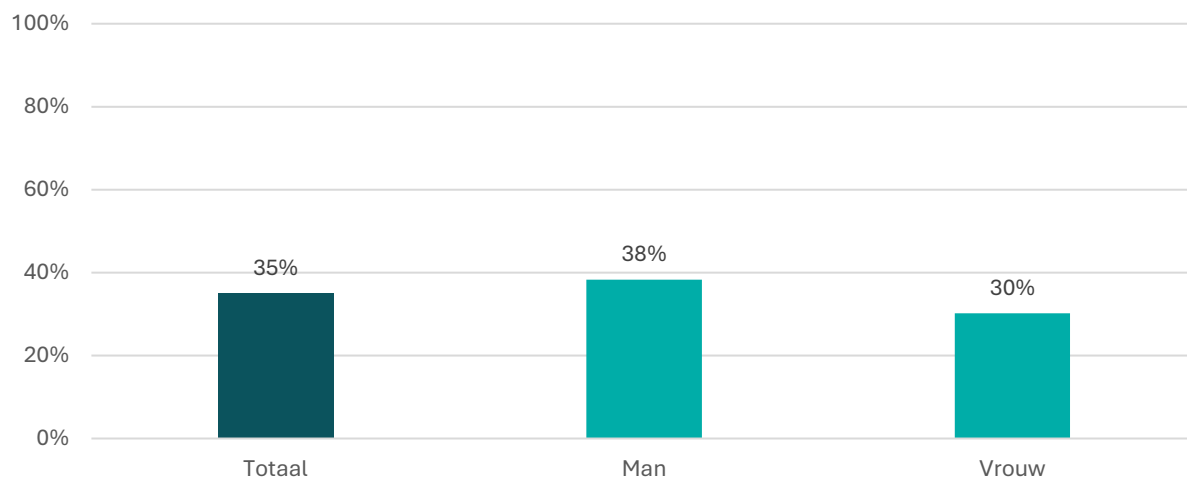
Figuur 2.3: Percentage kiezers lokale partijen per opleidingsniveau

Geslacht

Mannen (38%) stemmen vaker lokaal dan vrouwen (30%).

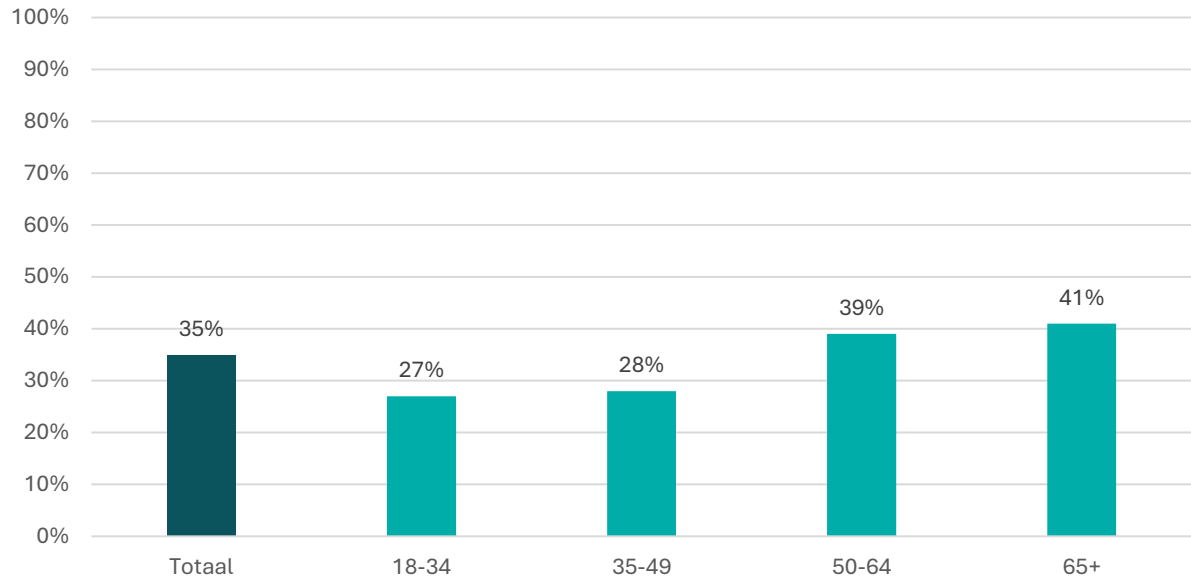
Figuur 2.4: Percentage kiezers lokale partijen naar geslacht

Leeftijd

Tot slot zijn kiezers van lokale partijen relatief oud. Jongvolwassenen (tot en met 34 jaar) stemmen minder vaak lokaal (27% doet dat wel). Onder 50-plussers betreft het vier op tien.

Figuur 2.5: Percentage kiezers lokale partijen naar leeftijdsgroep

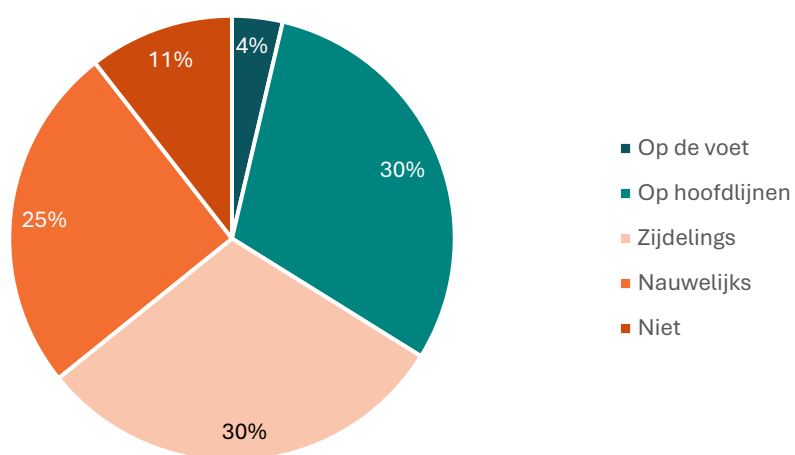
3 Binding en bekendheid

3.1 Volgen gemeentelijke politiek

Een enkeling (4%) zegt de gemeentelijke politiek op de voet te volgen. Drie op tien (30%) volgt het op hoofdlijnen en een even groot deel krijgt zijdelings wat mee. De rest volgt het nauwelijks (25%) of helemaal niet (11%).

In vergelijking met 2022 volgen kiezers de gemeentelijke politiek nu iets minder goed. Destijds gaf 40 procent aan het op de voet of op hoofdlijnen te volgen, nu 34 procent.

Figuur 3.1: In welke mate volgt u de gemeentelijke politiek?

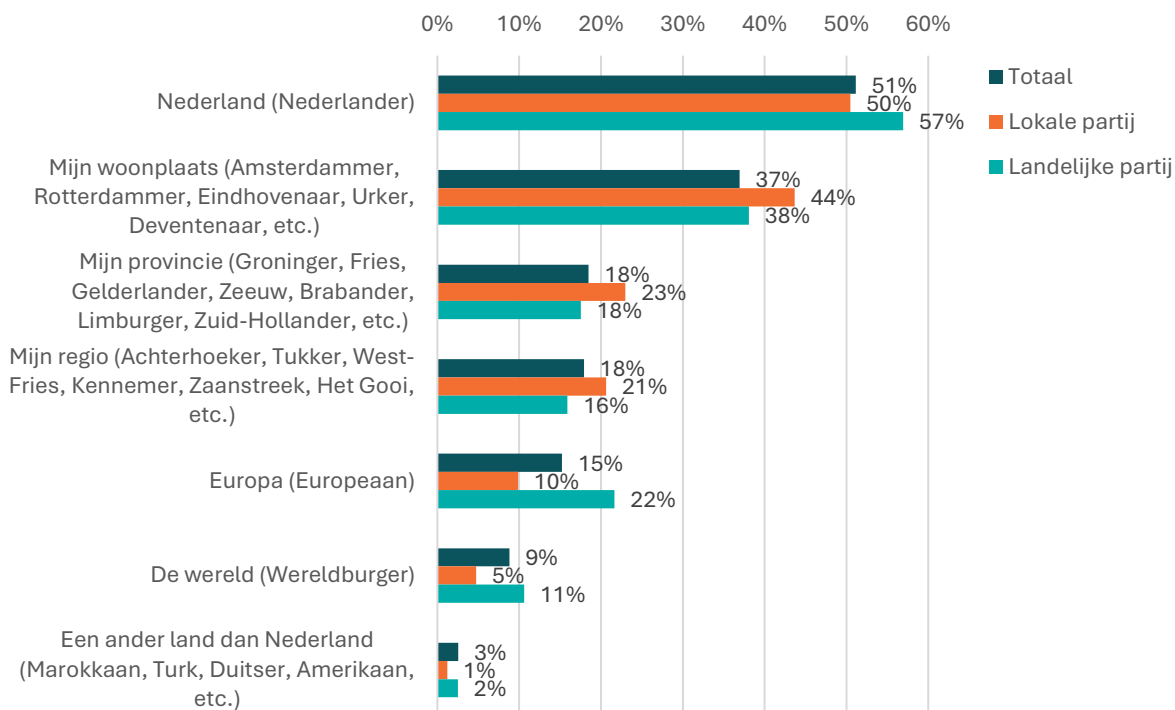
3.2 Binding met woonplaats, regio, NL, Europa

Uit de vraag ‘Waar voelt u zich vooral mee verbonden?’ blijkt dat Nederlanders zich het vaakst verbonden voelen met Nederland (51% geeft dit aan) en daarna met hun woonplaats (37%). De woonplaats wordt ongeveer twee keer zo vaak genoemd als de regio (18%) of provincie (18%).

Kiezers van lokale partijen voelen zich iets vaker verbonden met hun woonplaats (44%) dan degenen die op een landelijke partij stemmen (38%).

Figuur 3.2: Waar voelt u zich vooral mee verbonden? (Wat voelt u zich vooral?)

Maximaal 2 antwoorden

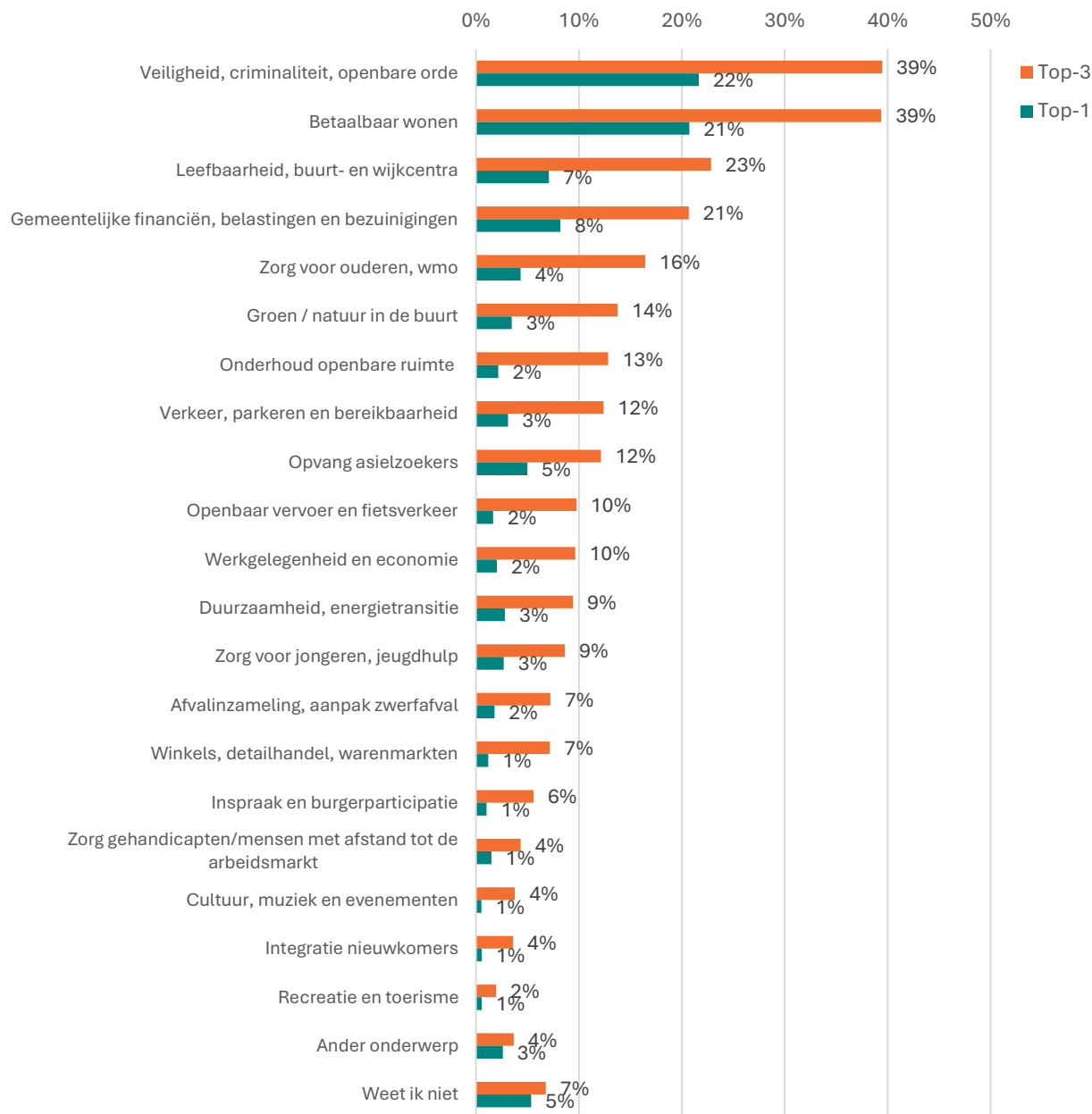

4 De inhoud

4.1 Belangrijkste onderwerpen

Veiligheid (39% van de kiezers zet dit thema in de top-3) en wonen (39%) zijn voor kiezers de belangrijkste thema's bij de gemeenteraadsverkiezingen. Daarna volgen thema's zoals de leefbaarheid en gemeentelijke financiën. De opvang van asielzoekers (12% noemt dit) speelt een beduidend minder belangrijke rol dan in de landelijke politiek (waar immigratie/asiel steevast het belangrijkste thema is, samen met wonen).

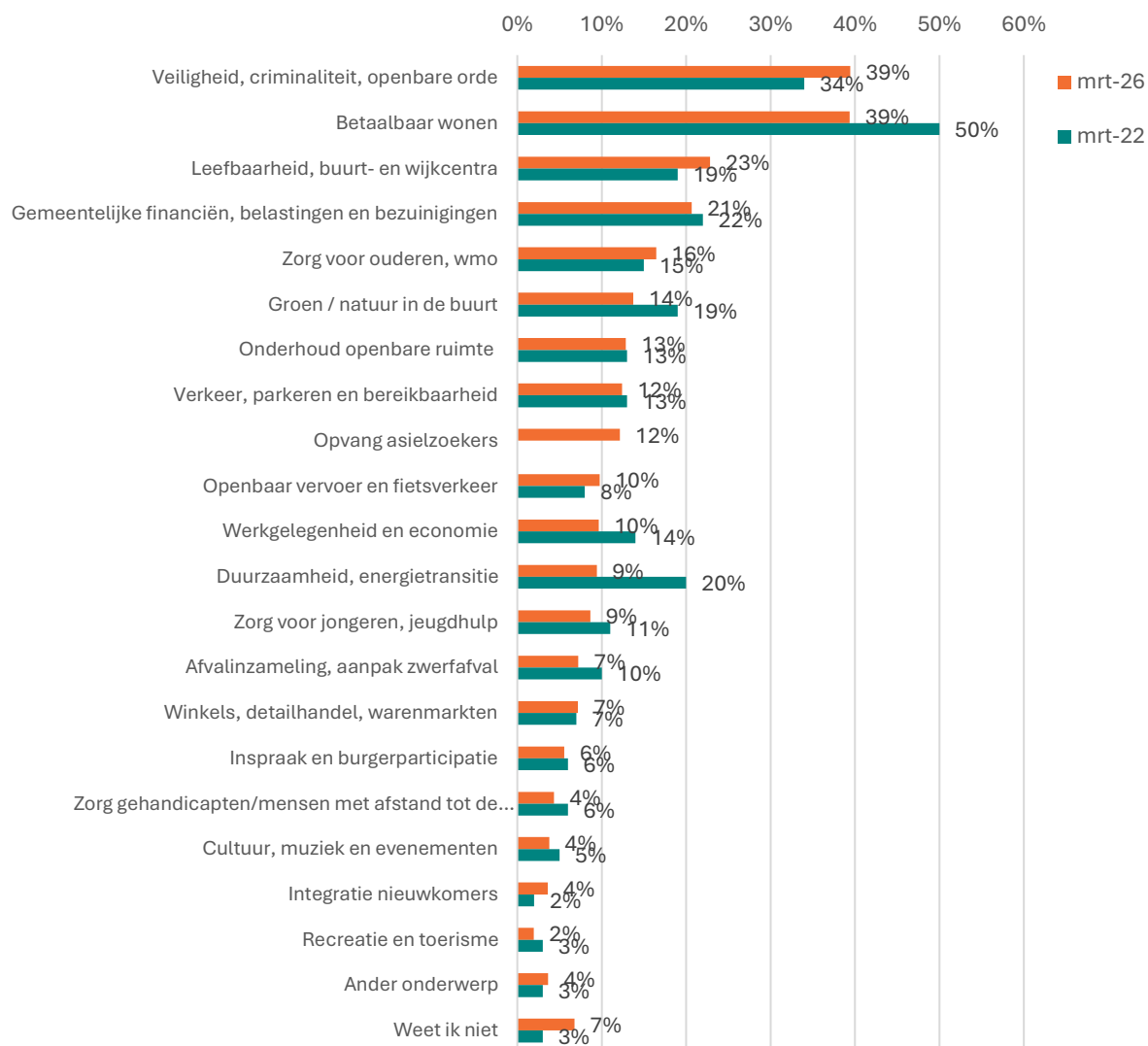
Figuur 4.1: Wat zouden volgens u de drie belangrijkste onderwerpen bij de gemeenteraadsverkiezingen in uw gemeente moeten zijn? / En wat vindt u voor de gemeenteraadsverkiezingen het belangrijkste onderwerp?

Vergelijking met 2022

Het thema *veiligheid* is nu belangrijker voor kiezers dan in 2022. *Betaalbaar wonen* is juist minder belangrijk geworden. Verder valt op dat groene onderwerpen (groen/natuur in de buurt en duurzaamheid) in belang verliezen.

Figuur 4.2: Belangrijkste onderwerpen in vergelijking met 2022

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 6 tot en met maandag 9 maart, 9 uur. Er was geen opdrachtgever, Ipsos I&O voerde dit onderzoek op eigen initiatief uit.

In totaal werkten 2.132 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. Een deel (n = 221) deed mee via PanelClix. Dit zijn voornamelijk jongeren, lager opgeleiden en respondenten met een niet-westerse achtergrond.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in oktober 2025. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

Ipsos I&O

Ipsos I&O komt voort uit het samengaan van I&O Research en Ipsos.

Ipsos I&O is het grootste onderzoeksbureau van Nederland (volgens het Trendrapport Data & Insights Network, 2024). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies.

Ipsos I&O Publiek werkt voor overheids- en non-profitorganisaties. Ipsos I&O is lid van het Data & Insights Network (D&IN) en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Ipsos I&O is ISO 9001-, ISO 20252-, ISO 27001-, ISO 27701- en NEN-5710 gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 20252-Annex A gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

Contactgegevens

Ipsos I&O

Zuiderval 70
7543 EZ Enschede
053 - 200 52 00

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 – 308 48 00

Amstelveenseweg 760
1081 JK Amsterdam
020 - 607 07 07

Ericssonstraat 2
5121 ML Rijen
020-607 07 07

